

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΕΤΟΡΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΙΟΧΑΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ**

Γιοχάνεσμπουργκ, 22 Φεβρουαρίου 2019

**Προγραμματικές δηλώσεις για εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας “ESKOM” Νοτ.
Αφρικής.**

Ο Πρόεδρος της Νοτ. Αφρικής κ. Cyril Ramaphosa, στην καθιερωμένη ετήσια ομιλία του στο Εθνικό Κοινοβούλιο της χώρας (State Of the Nation Address-SONA, 7.2.2019), ανακοίνωσε την απόφαση της νοτιοαφρικανικής κυβέρνησης να διαχωρίσει τις δραστηριότητες της κρατικής εταιρείας ηλεκτρικής ενέργειας “ESKOM”.

Η “ESKOM” αποτελεί την πλέον ζημιογόνο από τις προβληματικές κρατικές επιχειρήσεις, με συσσωρευμένες ζημίες που ανέρχονται σε 419 δισ. ραντ-ZAR (περίπου € 26,18 δισ., 1 € = 16 ZAR). Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Tito Mboweni, στον οποίο ανάθεσε ο Πρόεδρος κ. Ramaphosa την δημοσιοποίηση του σχεδίου διαχωρισμού, μετά από περίοδο δύο εβδομάδων (στις 20 τρ. μηνός), παρουσίασε, ενώπιον του Κοινοβουλίου της Νοτ. Αφρικής, το προτεινόμενο λειτουργικό σχήμα, σχετικά με την “ESKOM”, ως εξής:

- ίδρυση μητρικής εταιρείας με την επωνυμία “ESKOM Holdings”
- ίδρυση τριών νέων θυγατρικών εταιρειών, κρατικής ιδιοκτησίας, για τρεις κύριες δραστηριότητες
- διαχωρισμός και κατανομή των λειτουργιών της παλαιάς “ESKOM, σε τρεις καινούργιες θυγατρικές εταιρείες ως εξής:
  - εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (generation company)
  - εταιρεία μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (transmission company)
  - εταιρεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (distribution company)

Ο κ. Mboweni, αιτιολογώντας το σκεπτικό που ώθησε τη νοτιοαφρικανική Κυβέρνηση να λάβει την εν λόγω απόφαση, ανέφερε ότι η τωρινή δυσχερής θέση στην οποία βρίσκεται η “ESKOM”, οφείλεται στους κάτωθι λόγους:

- κακή οικονομική διαχείριση την τελευταία δεκαετία
- εκτεταμένη διαφθορά και υπερκοστολογήσεις στις συμβάσεις προμήθειας
- απαξίωση και κακή συντήρηση του μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού της εταιρείας
- σταδιακή απομάκρυνση/ώθηση σε έξοδο ικανών και έμπειρων στελεχών (ιδίως μηχανικών και τεχνικών υψηλής εξειδίκευσης)
- υπεράριθμες προσλήψεις (το πλεονάζον προσωπικό, κυρίως διοικητικής φύσεως, σύμφωνα με πρόχειρες εκτιμήσεις ανέρχεται στις 26.500).

Ο Υπουργός Οικονομικών ανέφερε ότι πρόθεση της κυβέρνησης δεν είναι η ιδιωτικοποίηση της “ESKOM”, αλλά η σταδιακή μετεξέλιξή της σε μια υγιή, ευέλικτη,

προσαρμόσιμη και επικερδή επιχείρηση, η οποία όχι μόνο θα καλύπτει τις λειτουργικές της δαπάνες, αλλά θα είναι και κερδοφόρα, ώστε να μπορεί να εξυπηρετεί αυτόνομα τις δανειακές της υποχρεώσεις και παράλληλα να επενδύει και σε άλλες μορφές ενέργειας (π.χ. πηγές ανανεώσιμης ενέργειας).

Επί του παρόντος και προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο η λειτουργία της “ESKOM”, στον κρατικό προϋπολογισμό έχει προβλεφθεί η κάλυψη των άμεσων δανειακών της αναγκών, για τα επόμενα τρία έτη 2019-2021, που ανέρχονται συνολικά σε 69 δισ. ZAR (περίπου € 4,31 δισ.), ήτοι 23 δισ. ZAR ανά έτος (περίπου € 1,43 δισ.). Επίσης σε βάθος δεκαετίας ο κρατικός προϋπολογισμός αναλαμβάνει την υποχρέωση κάλυψης των δανειακών αναγκών της “ESKOM” για ποσό συνολικού ύψους 150 δισ. ZAR (περίπου € 9,37 δισ.), σε τρέχουσες τιμές 2019, καλύπτοντας ουσιαστικά την αποπληρωμή του 65% των ετήσιων δανειακών υποχρεώσεων της εταιρείας.

Ο Υπουργός κ. Mboweni υπογράμμισε ότι η επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού από την κάλυψη των δανειακών αναγκών της “ESKOM” είναι διαχειρίσιμη, αφού το δημόσιο χρέος (public debt) θα επιβαρυνθεί με μόλις +1,5% επί του ΑΕΠ (2018: 55,8%), ενώ αναμένεται να ξεπεράσει το “ψυχολογικό κατώφλι” του 60% το 2023 (60,2%). Αντίστοιχη, μικρής έκτασης, επιβάρυνση αναμένεται και στο δημόσιο έλλειμμα (public deficit), ως ποσοστό επί του ΑΕΠ (από 4,2% σε 4,6%).

Από πλευράς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας της Νοτ. Αφρικής, οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης, εμφανίζονται, για άλλη μια φορά, ιδιαίτερα επιφυλακτικοί. Οι δύο εκ των τριών οίκων αξιολόγησης (Standard & Poor's και Fitch) έχουν ήδη κατατάξει την πιστοληπτική ικανότητα της Νοτ. Αφρικής σε αρνητικό επίπεδο (“junk status”, αξιολόγηση BB και BB+ αντίστοιχα), ενώ ο τρίτος οίκος αξιολόγησης Moody's, την έχει κατατάξει μόλις μια βαθμίδα πάνω (Baa3, πρόβλεψη “σταθερή”) από το όριο αξιολόγησης υψηλού επενδυτικού κινδύνου. Μετά τις πρόσφατες ανακοινώσεις, αναμένεται η αντίδραση του οίκου Moody's, ο οποίος τηρεί στάση αναμονής έναντι των σχεδιαζόμενων διαρθρωτικών αλλαγών, ζητώντας περισσότερες διευκρινίσεις, αφήνοντας ωστόσο να εννοηθεί ότι η δημοσιοποίηση ενός αξιόπιστου και λεπτομερούς σχεδίου για την “ESKOM” θα λειτουργούσε θετικά ως προς το περιεχόμενο της αξιολόγησής του.

Εγκώριοι οικονομικοί και πολιτικοί αναλυτές εκτιμούν ότι η συγκαταβατική αντιμετώπιση, από πλευράς Moody's, του προτεινόμενου σχεδίου της νοτιοαφρικανικής κυβέρνησης, οφείλεται στην προηγηθείσα άτυπη ενημέρωσή του, για τη σχεδιαζόμενη κάλυψη των δανειακών αναγκών της “ESKOM” και την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού (αύξηση του δημοσίου χρέους με +1,5% επί του ΑΕΠ), “εξασφαλίζοντας” έτσι με αυτόν τον τρόπο την διακριτική του ανοχή.

Σε περίπτωση όμως που και ο οίκος Moody's, αξιολογήσει ότι το προτεινόμενο σχέδιο δεν είναι βιώσιμο και αναθεωρήσει επί τα χείρω τα δεδομένα της νοτιοαφρικανικής οικονομίας (η επόμενη ανακοίνωση της αξιολόγησης του οίκου έχει προγραμματισθεί για τις 29 Μαρτίου τρ. έτους), τότε εκτιμάται ότι θα υπάρξουν αλυσιδωτές αρνητικές οικονομικές εξελίξεις, αφού, υπολογίζεται ότι κεφάλαια ύψους \$10 δισ. θα αναζητήσουν άλλους ασφαλέστερους επενδυτικούς προορισμούς.

Παράλληλα η πανίσχυρη Ομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (Congress of South African Trade Unions-Cosatu), η οποία διαθέτει 1,6 εκατ. ενεργά μέλη, έχει προειδοποιήσει για κλιμάκωση των απεργιακών κινητοποιήσεων σε σχέση με την “ESKOM”, ιδίως τώρα που η Νοτ. Αφρική βρίσκεται σε έντονη προεκλογική περίοδο (προγραμματισμένες εθνικές εκλογές στις 8 Μαΐου τρ. έτους), σε περίπτωση που εφαρμοσθούν μέτρα μείωσης του προσωπικού, αύξησης της λιανικής τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος και ιδιωτικοποίησης ιδίως των μονάδων μεταφοράς και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας.

Η μικρότερη αλλά πλέον ριζοσπαστική Ομοσπονδία Εργατών Μετάλλου (The National Union of Metalworkers of SA), η οποία διαθέτει 338.000 ενεργά μέλη, ζήτησε την παραίτηση του αρμόδιου Υπουργού Δημοσίων Επιχειρήσεων κ. Pravin Gordhan, και απείλησε με ολοκληρωτικό κλείσιμο της “ESKOM”, σε περίπτωση που προχωρήσει η νοτιοαφρικανική κυβέρνηση έστω και σε μερική ιδιωτικοποίηση των λειτουργιών της, καλώντας την αντίπαλη Ομοσπονδία Cosatu σε συντονισμένες απεργιακές κινητοποιήσεις.

Επισημαίνεται επίσης και το γεγονός ότι κατά το πρόσφατο χρονικό διάστημα, από 10 Φεβρουαρίου έως και 21 Φεβρουαρίου, σημειώθηκαν εκτεταμένες διακοπές ρεύματος σε όλη τη χώρα (άλλες προγραμματισμένες και άλλες έκτακτες), τις οποίες η “ESKOM” απέδωσε στο γεγονός ότι ορισμένες αλλά σημαντικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας τέθηκαν εκτός λειτουργίας, λόγω έλλειψης ανταλλακτικών ή κακής συντήρησης (αστοχία υλικών), ενώ το ενδεχόμενο πρόσθετων διακοπών ρεύματος ή και ακόμα ενός ολοκληρωτικού black out δεν έχει παντελώς αποκλεισθεί.

Απόστολος Μιχαλόπουλος
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'
Προϊστάμενος του Γραφείου ΟΕΥ